

מדינת ישראל

רשות החברות הממשלתיות

ירושלים
י"א באלול התשס"ט
31 באוגוסט 2009
רח. 2009-11944

נתוני איוש דירקטוריונים בחברות ממשלתיות - סך משרות דירקטור, איוש משרות נשים ובני מיעוטים בפילוח לפי משרדי ממשלה

• עיקרי הנתונים

ריכוז נתונים לכלל משרדי הממשלה -

מהנתונים עולה, כי אחוז איוש משרות הדירקטור מטעם המדינה בחברות עומד על 69.4%. אחוז האיוש בחברות מעורבות (שם המדינה הינה במיעוט אל מול בעלי מניות אחרים) עומד על 67.1% בלבד. מתחילת שנת 2009 ירד אחוז איוש משרות הדירקטור מטעם המדינה בחברות בכ-1.5%¹.

לנושא מינויים של נשים ובני מיעוטים לתפקידי דירקטור בחברות², עולה כי אחוז איוש משרות דירקטור על ידי נשים עומד כיום על כ-43%. מדובר בגידול של כ-7.5% לעומת נתוני תחילת השנה (גידול מ-40 אחוזי איוש נשים למשרות דירקטור ל-43 אחוזים)³. אחוז משרות הדירקטורים בני המיעוטים בחברות הממשלתיות עומד כיום על כ-8%⁴.

פילוח לפי משרדי ממשלה -

בחברות תחת אחריות משרד ראש הממשלה ותחת אחריות משרד החקלאות אחוז איוש משרות הדירקטור מטעם המדינה הוא הגבוה ביותר ועומד על כ-82%.

משרד החינוך הינו המשרד בעל אחוז איוש המשרות לתפקידי דירקטור מטעם המדינה הנמוך ביותר (51%).

מבדיקת מינויי נשים לתפקידי דירקטור עולה כי בחברות תחת אחריות משרד התמ"ת, אחוז איוש משרות הדירקטור על ידי נשים הינו הגבוה ביותר (57%). משרד רה"מ הינו המשרד אשר בו אחוז איוש נשים בתפקידי דירקטור הינו הנמוך ביותר (30%).

מבדיקת מינויי בני מיעוטים לתפקידי דירקטור עולה כי בחברות תחת אחריות משרד האוצר התמ"ת, אחוז איוש משרות הדירקטור על ידי בני מיעוטים הוא הגבוה ביותר (13%). בחברות תחת משרדי החקלאות והתקשורת לא מכהן אף דירקטור מקרב אוכלוסיית בני המיעוטים.

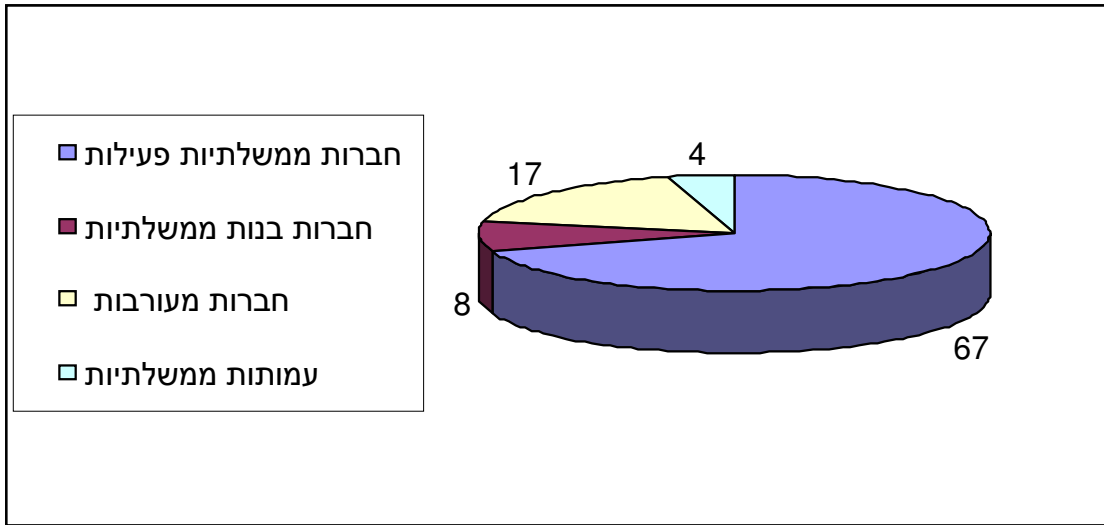
¹ רשות החברות הממשלתיות מפרסמת באתר האינטרנט שלה מדי חודש נתוני מינוי דירקטורים, כולל בפילוחים לפי משרדים של החודש החולף.

² החקיקה וכמו כן החלטות ממשלה מגדירות שוויון הזדמנויות במינויים של נשים ובני מיעוטים לתפקידי דירקטור בחברות ממשלתיות.

³ ריכוז נתוני דירקטורים מטעם המדינה בחברות הממשלתיות – פרסום באתר האינטרנט של הרשות www.gca.gov.il מתאריך 31.03.09

⁴ יש לזכור כי גם בהקשר של מינוי בני מיעוטים וגם בהקשר של מינוי נשים לתפקידי דירקטור בחברות, ישנן נסיבות חיצוניות שאינן תמיד מאפשרות למדינה שליטה במינוי. אם מדובר בחברות בנות הרי שהחברה האם היא המגישה את שמות הדירקטורים, או אם מדובר במינויים של בעלי תפקידים מסוימים (מנכ"ל חברה, ראש רשות כלשהי, נציג עובדים וכו') אשר לשרים אין שליטה בהכרח בהותם המגדירת או האתנית.

תרשים 1 סוגי החברות

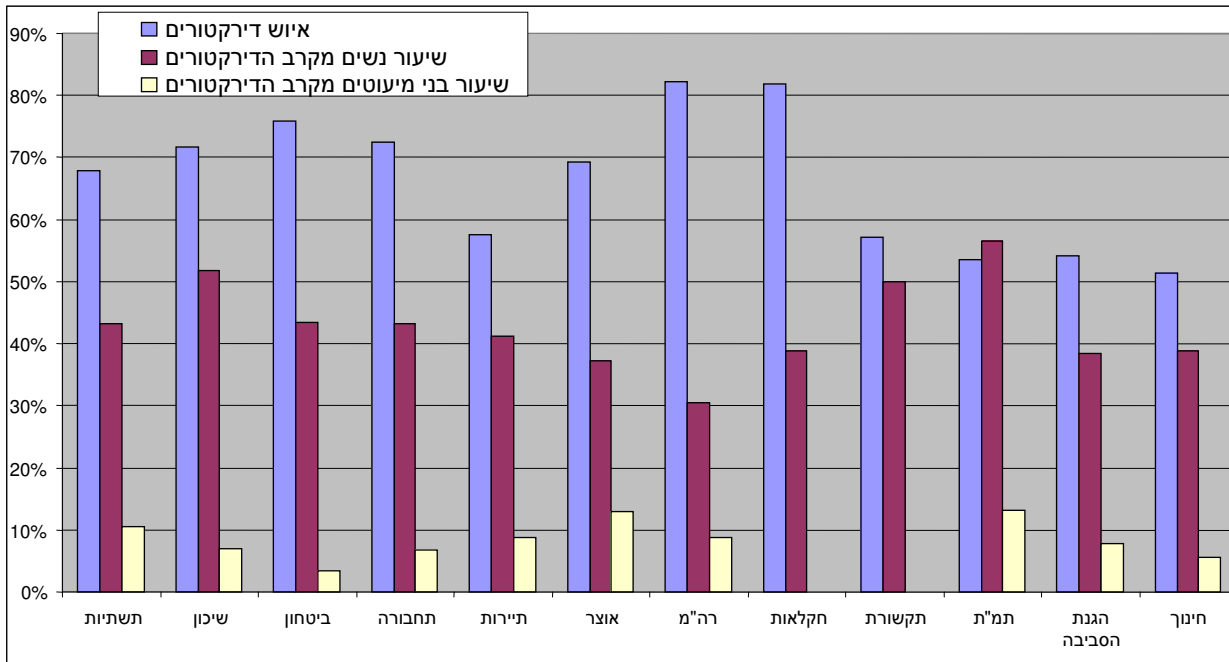

רשות החברות הממשלתיות מפקחת על 119 גופים. בבדיקה זו נבחנו כ-96 חברות ועמותות, שחולקו לארבעה סיווגים:

- 1. חברות ממשלתיות**- חברה עסקית או לתועלת הציבור, אשר בה למדינה מעל ל-50% או מניית שליטה. בסך הכל קיימות כ-67 חברות ממשלתיות פעילות. מעבר לכך קיימות עוד מספר חברות ממשלתיות, שנמצאות בהליכי פירוק או שאינן פעילות ולכן לא מופיעות בבסיס הנתונים לצורך בדיקת איוש משרות דירקטור. בין החברות הממשלתיות הגדולות ניתן למצוא את חברת החשמל, התעשייה האווירית, רפא"ל, חברת הדואר ועוד.
- 2. חברות בנות ממשלתיות**- חברות אשר השליטה בהן מצויה בידי חברה ממשלתית. בסך הכל קיימות 8 חברות בנות עיקריות. קיימות בנוסף עוד מספר חברות בנות הרשומות בחו"ל והן שייכות לחברות הממשלתיות הבטחוניות, אך אינן מופיעות בבסיס הנתונים לצורך בדיקת איוש משרות הדירקטור. בין החברות הבנות ניתן למצוא את חברת אלתא, חברת הפחם ועוד.
- 3. חברות מעורבות**- חברות אשר למדינה יש פחות מ-50% בהן או שאין לה מניית שליטה. בסך הכל קיימות כ-17 חברות מעורבות (לא כולל חברות שהופרטו ועדיין למדינה יש אחזקות שוליות בהן כגון חברת בזק, אל על וכו'), או חברות שהופרטו ולמדינה יש מניית זהב בהן). בין החברות המעורבות הגדולות ניתן למצוא את חברת אגרקסקו, הבנק לפיתוח התעשייה, קרן קיסריה ועוד.
- 4. עמותות ממשלתיות**- גופים, אשר רשומים כעמותות, אשר בהן למדינה יש מעל ל-50% באסיפה הכללית. בסך הכל קיימות כ-4 עמותות ממשלתיות.

תרשים 2

איוש משרות דירקטור, נשים ובני מיעוטים לפי חלוקה משרדית

איוש של משרות דירקטור בחברות הינו הכרחי לצורך תפקוד תקין של החברה. בנוסף, זהו מאפיין ביכולתו של בעל המניות בחברה לממש את זכותו למנות נציג מטעמו לניהול החברה (יובהר כי על פי חוק החברות, דירקטור בחברה מחויב לפעול לטובת החברה). אי מינויים של דירקטורים בחברות, מעבר לפגיעה האמורה במימוש זכויות הבעלות של המדינה בחברה, מהווה פגיעה לעתים גם ביכולת הניהול שלה, עקב היעדר קוורום הכרחי לקיום ישיבות דירקטוריון או הפעלת ועדות דירקטוריון החיוניות לפעילותה של חברה.

מהתרשים עולה כי משרדי רה"מ והחקלאות הינם המשרדים שאישו באופן המיטבי את משרות הדירקטור בחברות תחת אחריותן (82%). משרד החינוך הינו המשרד בעל אחוז איוש המשרות לתפקידי דירקטור מטעם המדינה הנמוך ביותר (51%).

דרישת ייצוג הולם לנשים ובני מיעוטים לתפקידי דירקטורים בחברות מעוגנת בחקיקה הראשית ובהחלטות ממשלה. עם השנים חל שיפור בנושא זה, ורשות החברות הממשלתיות מפרסמת מפעם לפעם נתונים עדכניים לגבי איוש המשרות על ידי נשים ועל ידי בני מיעוטים (ראו הערת שוליים 3). יובהר כי תנאי הכשירות לנשים ולבני מיעוטים לתפקידי הדירקטור בחברות זהים לכל דירקטור אחר המועמד לתפקיד.

מבדיקת מינויי נשים לתפקידי דירקטור עולה כי משרד התמ"ת הינו המשרד בו בחברות תחת אחריותו, אחוז איוש משרות הדירקטור על ידי נשים הינו הגבוה ביותר (57%). משרד רה"מ הינו המשרד אשר בו אחוז מינוי הנשים לתפקידי דירקטור בחברות הוא הנמוך ביותר (30%). בסך הכל מכהנות 224 נשים בתפקידי דירקטור מטעם המדינה.

מבדיקת מינויי בני מיעוטים לתפקידי דירקטור עולה כי משרדי האוצר והתמ"ת הינם המשרדים אשר אחוז איוש משרות הדירקטור על ידי בני מיעוטים בחברות תחת אחריותם הוא הגבוה ביותר (13%). בחברות תחת אחריות משרדי החקלאות והתקשורת לא מכהן אף דירקטור מקרב אוכלוסיית בני המיעוטים. בסך הכל מכהנים 43 בני מיעוטים בתפקידי דירקטור מטעם המדינה בחברות.

לנתוני דירקטורים נוספים, ניתן לפנות לאתר האינטרנט של רשות החברות הממשלתיות בכתובת
WWW.GCA.GOV.IL

• **הערות מתודולוגיות**

1. 96 החברות שנבדקו הינן תחת אחריות 15 משרדים. מכיוון של-3 משרדים (רווחה, חוץ ותרבות) יש כמות קטנה מאד של מינויי דירקטורים, הם לא הופיעו בנתוני תרשים 2.
2. בהגדרה "בני מיעוטים" נכללו ערבים, דרוזים וצ'רקסים (על פי הכתוב בחוק החברות הממשלתיות, סעיף 1א18).
3. כלל הנתונים הינם נכון ל-31.07.09.